

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ : Στέλλα Βιολάντη

Το δράμα του ακαδημαϊκού κ. Γρηγόρη Ξενοπούλου «Στέλλα Βιολάντη», που δέθηκε από το θίασο Μαρίκας Κοτοπούλη για να γιορτασθούνε τα πενήντα χρόνια της φιλολογικής του καριέρας, ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσε να διαλέξει ένας θίασος από το πλουσιοπάροχο ρεπερτόριο του συγγραφέα. Γι' αυτό ή σύμπτωση να έχει δημιουργήσει το ρόλο της ηρωίδας ή ίδια ή Μαρίκα άλλοτε, συμπλήρωσε την επιτυχία της εξαιρετικής βραδιάς.

Στην εποχή μας, όπου η γυναίκα αρχικά ν' αποχτά όντοτητα κι' ανεξαρτησία ελεύθερου ανθρώπου ή Στέλλα Βιολάντη μπορεί να πάρει στα Έλληνικά γράμματα την τιμητική θέση έργου πρωτοποριακού.

Ό τύπος ενός κοριτσιού, που παρ' όλες τις φοβερές για τη γυναίκα συνθήκες, μιας πριν από πενήντα χρόνια κοινωνίας, προτίμησε να πεθάνει παρά να υποκύψει στην τυραννική πίεση του πατέρα της και να πάρει ένα γέρο αλλά πλούσιο σύζυγο, τί άλλο είναι παρά το πρώτο βήμα για ν' αποσιώσωμε προαιώνιους κι' απάνθρωπους ζυγούς. Βέβαια ή Στέλλα Βιολάντη δεν «επιόρτισε» όπως κάνει στο ίδιο έργο, ή κόρη του Μαρκότση, όμως ή δική της στάση είναι πολύ σπουδαιότερη.

Πρώτο φανερώνει απόφαση συνειδητής εξέγερσης έναντιον της πατρικής αυθαιρεσίας και συνάμα τέλεια επίγνωση του δικαιώματος να διαθέσει την καρδιά της όπως αυτή θέλει, μέσα στα πλαίσια, όπως έκανε ή Στέλλα, της

αξιοπρεπείας. Άπεναντίας τό «ξεπόρτισμα» της θυγατέρας του Μαρκότση δείχνει επιπολαιότητα κι' αλαφρομυαλιά καταδικασμένη σε κάθε εποχή.

Και είναι ακόμα πρωτοποριακό τό δράμα του κ. Ξενοπούλου, γιατί φανερώνει πως ακόμη και στις πιο σκοτεινές εποχές ό άνθρωπος μπορεί να βρεί τό θάρρος, όπως ή Στέλλα, να υπερασπίσει τό δικιο του. Κι' ήταν τό δικιο της κόρης του Βιολάντη να διαλέξει τό σύντροφο της ζωής της.

Γι' αυτό όμως θάπρεπε, ό νέος να μην είναι τόσο άσημαντος και τιποτένιος, τόσο λίγο άξιος τέτοιας υπέροχης αγάπης. Ό θεατής, μ' όλο που ή συμπάθειά του πηγαίνει ολάκερη προς την ηρωίδα, μ' όλο που ούτε μία στιγμή δέ συγκλίνει με τη σκληρότητα του γέρου Βιολάντη και που θυμίζει όταν εκβιάζει σατανικά την κόρη του να όμολογήσει πως έλαβε ραβασάκι, μεσαιωνικό Ιεροεξεταστή, όμως όταν βλέπει την κακή έκλογή που είχε κάνει ή Στέλλα με τον Χρηστάκη Ζαμάνο μένει λιγάκι σκεπτικός.

Ό Βιτοέντος Κορνάρος σιόν Έρωτόκριτο στόλισε τον αγαπημένο της Άρετούσας μ' όλες τις χάρες. Είδη, (ή λέξη δεν όρέσει στον κ. Ξενοπούλου), καρδιά, μυαλό, συναγωνίζονται σε τελειότητα, κι' έτσι όλοι εύχονται τα δυό αυτά τρυφερά πλάσματα να κερδίσουν την αγάπη τους για να μην άδικηθεί ή φύση.

Παρ' όλα αυτά, τό έργο του κ. Ξενοπούλου παραμένει βέβαια ένα στενότατο ήθογραφικό έργο, χωρίς ή περιορισμένη περιοχή που διαδραματίζεται να εύρύνεται από κάποιες γενικότερες έννοιες. Όσον άφορα την συμβολή των ήθοποιών, ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσαν να δώσουν. Για τη Μαρίκα, που πρώτη διέπλανε τον τύπο της Στέλλας, κάθε κριτική θάταν αούθάδεια.

Όστόσο δυό πράματα μαρτυρούσαν άμέλεια. Τό πορτογιο του σπιτιού του Βιολάντη, του πλούσιου Βιολάντη, ήταν πενιχρότατο. Δεν έδινε, αν και ήταν ρεαλιστικά σκηνοθετημένο, την εικόνα πλουσιόσπιτου του 1880. Γενικά έλειπε ή άτμόσφαιρα ενός τέτοιου έσωτερικού. Έξ άλλου άπομένει άξήγητο γιατί ή Βιολάνταινα, μ' όλο που στην πρώτη πράξη έρχεται άπ' έξω, δεν άλλάζει φόρεμα στις δυό έπόμενες πράξεις. Μου θύμισε του παληού καιρού κούκλες που τά φουστάνια ήταν ραμμένα πάνω τους.

Έπίσης δέ δικαιολογείται τό λούσο της Στέλλας. Δέ φαντάζομαι την εποχή εκείνη να φορούσαν τά κορίτσια μέσα στο σπίτι τουαλέττες μεταξωτές με ούρες και φιόγγους. Έτσι ντυμένη ή Στέλλα έλεγες πως μάλλον θά πήγαινε σε κανένα έπίσημο χορό. Έπίσης ήταν της κακής ώρας εύρημα τό αίγινίτικο κανάτι και τό συμβολικό του σπάσιμο. Πολύ έπαρχιώτικα και πανάρχαια έντυπωσιακά μέσα.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ